

*Un om
și un stil de viață:*

MIRCEA ȘTEFĂNESCU

A plecat dintre noi, la vîrsta patriarhilor, cel care, peste 50 de ani, a stăpînit sensibilitatea și simpatia spectatorului român. A plecat dintre noi seren, olimplan și luminos, dramaturgul Mircea Ștefănescu; tot seren, olimplan și luminos și-a trăit existența pe acest pămînt, în lume și în lumea teatrală românească.

Sentimentalul-ironic, bațjocoritorul-tandru, propovăduitorul veseliei cu lacrima în colțul ochilor se desparte de publicul său, de cel care l-au lubit, admînat și respectat, cu acea eleganță care întotdeauna l-a caracterizat. Cu liniștea serafică prin care și-a încreștat întreaga sa existență.

Din cauza avatarurilor vîrstei, a suferințelor ascunse cu discreție, Mircea Ștefănescu părea de mal multă vreme retras din caruselul înrobitor al vieții teatrale... Părea numai! Pînă în ultimele sale clipe, scria încă, dactilografa sau așternea cu scris mărunt și uneori greu lizibil, pe hîrtia caletelor sale ordonate cu grijă, amintiri, note, dedicații. Cu puțin înainte morții, și-a terminat memoriile, și-a terminat chiar și o pîcsă începută în tinerețe.

Mircea Ștefănescu a fost întotdeauna un om talentat și dăruit, dar și un robotitor, o personalitate care nu a ostenit niciodată, care niciodată nu a pregetat atunci cînd era vorba de datorii ce trebuiau îndeplinite față de istoria dramaturgiei și a literaturii naționale.

Fiul unui general român, bucureșteanul născut în strada Batiștel nr 11, la sfîrșitul secolului trecut, elevul dăruit, studentul Sorbonel, juvenilul avocat, gazetarul și polemistul vivace, cronicarul dramatic imparțial, avizat și cult, lubitorul de adevăr, poetul tainic, părintele a zeci și zeci de piese care au strălucit pe scena românească între cele două războaie și în zilele noastre, scenaristul de radio și cinema-

Se naște, în „Bucureștii ce se duc” ai veacului trecut, la 11 aprilie 1898, în pitoreasca „mahala” a Batiștei, cu locuitori iluștri (Nicu Filipescu, N. Grigorescu). ● Elev de liceu, la „Lazăr”, frecventează teatrele, mai ales opereta. ● Finele războiului mondial îl află la Iași, elev al școlii militare. Reîntors în Capitală, urmează doi ani de drept. ● Gazetăria postbelică îl fascinează. La ziarul „Epoca” (1920), apoi la „Vremea” (1928), dar „Îndreptarea” (1928), dar

mai ales la „Curentul” (1935—1940), cronicile sale dramatice, foiletoanele critice, notele polemice îl impun prin sobrietatea stilului, cultură, finețe analitică. Gazetarul l-a slujit mereu pe dramaturg, prin faptele de viață culese. ● Debutază la Brăila, în 1924, cu piesa *Roba albă*, jucată de Costică Toneanu pe scena „teatrului comunal”. ● Un important moment biografic: prietenia cu Victor Ion Popa, fertilă și în planul creației. ● La Teatrul Ventura, V. I.

Popa montează *Comedia zorilor* (1930), care aduce consacrarea dramaturgului, deja autor a numeroase texte, unele reprezentate. ● În 1937, la studioul Teatrului Național, drama *Acolo, departe...* impune un mare actor — Costache Antoniu. ● Bun exercițiu pentru dramaturg — numeroasele traduceri, prelucrări și adaptări de piese străine, singur sau în colaborare cu Sică Alexandrescu, pentru teatrele acestuia. ● Un succes durabil prin ani *Micul infern* — premiera în 1948, pe scena companiei Dina Cocea —, cu Fory Etterle, Eugenia Zaharia. ● Este

primul scenarist al cinematografiei socialiste: *Răsună valea* (1949). ● Din 1948, se consacră mai ales piesei de evocare istorică, sedus de poezia și elocvența documentului. De reținut *Rapsodia țiganilor* (1948) și *Cuza vodă* (1959). ● Nimeni dintre dramaturgi n-a adus un omagiu teatrului nostru așa cum a făcut-o Mircea Ștefănescu, în patetica frescă dedicată lui Matei Millo, *Căruța cu paiațe* (1949). Este, poate, capodopera dramaturgului. ● Din *Telegramele caragialești*, scoate un bun scenariu cinematografic. ● Nu trebuie uitat nici *Procesul domnului Caragiale* (1962), reconstituire, în marginile documentarului, a celebrei „afaceri Caion”. ● Un prim volum de memorii, „Un dramaturg își amintește”, (1980), fixa patru decenii de viață, urmînd ca al doilea volum să nareze pînă „la zi” viața fermecătorului octogenar. Dar „ziua” a intrat în ceața argheziană, condeii frîgîndu-se pe pagina aducerilor-amînte. Un final de act hărăzit aleșilor.

I. N.

tograf, memorialistul plin de sinceritate Mircea Ștefănescu nu mai este... A intrat cu fruntea sus în neînlîntă, dar nu și în uitare.

Opera lui e prezentă, vie, generatoare de sentiment nobil și de bucurie pentru publicul care l-a iubit.

Chiar în ziua morții sale, mai multe teatre din București și din țară îi jucau piesele, iar televiziunile transmiteau, premonitoriu parcă, în reluare, sensibilă și atât de actuală sa piesă Acolo, departe — ca un omagiu adus operei scriitor care, și în viitor, va face ca alte generații să știe cum și de ce s-a ris, cum și pentru ce s-a plins, pentru ce s-a trăit, pentru ce s-au zbatut și au suferit oamenii, într-o foarte lungă perioadă, pornită de la începutul acestui secol și ajunsă pînă în zilele noastre, aici la noi, pe meleagurile românești și bucureștene.

Va ști viitorimea toate acestea. Se va întreba însă cum era scriitorul care a descris cu atîta minuție o lume, la vremea aceea, poate, de mult uitată...

A fost un Om! Un om blind, cultivat, nepoluat de ambiții vane, un om drept și plin de noblețe, un iubitor de adevăr și cinste, un iubitor de oameni, cu un rar simț al prieteniei, un om cu suflet limpede, cu ființe sus ridicate, niciodată velleitar, niciodată distrugător de talente, neangajat în nici o camarilă, în nici o partidă, neros de nici o vermină... Un om al adevărului spus ritos, al curajului și al atitudinii, chiar în vremuri în care curajul și atitudinea puteau constitui păcate capitale...

A fost un om și un stil de viață.

Mihai BERECHET

Scenă din celebra „Căruță cu paiațe”, la Teatrul Național

